

РЕШЕНИЕ

№ 733

гр. Шумен, 05.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ШУМЕН, XII-И СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Д. Кирилова

при участието на секретаря Теменужка Б. Димитрова
като разглежда докладваното от Надежда Д. Кирилова Гражданско дело № 20233630101379 по описа за 2023 година

Предявен е положителен установителен иск, с правна квалификация чл. 422 от ГПК, във вр. чл. 124, ал. 1 от ГПК, във вр. чл. 538, ал. 1 от Търговския закон /ТЗ/, във вр. чл. 535 от ТЗ.

Производството по настоящото дело е образувано по искова молба от Д. М. А., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. Шумен, ул. „*** № 5, ет. 2, офис 5 чрез адв. *** от ШАК срещу С. Г. Г., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. Шумен, ул. „****“ № 12, ет. 3, ап. 16.

Ищецът твърди, че на 21.03.2017 г. с ответника С. Г. Г. сключил Договор за заем, като последният на същата дата получил изцяло заетата сума в размер на 9 370 лв. Твърди също, че ответникът в качеството на заемател - длъжник се задължил да върне заетата сума в срок до 31.12.2017 г. Сочи, че по силата на чл. 10 от цитираният договор, заемателят се е задължил и издал в негова полза Запис на заповед като обезпечение на получените парични средства, по силата, на който се задължил да му заплати сумата от 9 370 лв. Посоченият запис на заповед бил без протест и без предявяване.

Ищецът твърди, че ответникът не изпълнил това задължение за връщане на заетата сума, поради което инициирал производство по чл. 417 от ГПК пред ШРС, като било образувано ЧГД № 2491/2022 г. по описа на ШРС, по повод, на което му била издадена заповед № 1 177/21.11.2022 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК и изпълнителен лист от 21.11.2022 г. за сумата от 9370 лв., дължима по менителничния ефект и направените от заявителя разноски за държавна такса в заповедното производство.

Тъй като срещу издадените заповед и изпълнителен лист било депозирано възражение от страна на длъжника по реда на чл. 414 от ГПК, за ищеца е възникнало задължение да установи претенцията си по съдебен ред.

С настоящата искова молба предявява положителен установителен иск срещу ответника с правно основание чл. 422 от ГПК, във вр. чл. 124, ал. 1 от ГПК, във вр. чл. 538, ал. 1 от Търговския закон /ТЗ/, във вр. чл. 535 от ТЗ, като моли съда да признае за установено, че С. Г. Г., ЕГН *****, дължи на Д. М. А., ЕГН ***** сумата от 9 370 лева, представляваща главница, дължима сума по запис на заповед от 21.03.2017 г., с падеж 31.12.2017 г.

Моли също ответника да бъде осъден да му заплати и направените в заповедното и в

настоящото производство разноси.

В съдебно заседание ищеца, редовно призован, се явява лично и с упълномощен представител – адв. *** от ШАК, като поддържат иска.

Препис от исковата молба, ведно с приложенията към нея са били редовно връчени на ответника, като в законоустановения едномесечен срок от негова страна не е бил депозиран писмен отговор.

В съдебно заседание ответника, редовно призован, не се явява лично, не изпраща представител и не изразява становище по съществото на спора.

ШРС, след като взе в предвид събраните по делото доказателства и становища на страните, преценени поотделно и в тяхната съвкупност и като съобрази разпоредбите на закона, намира за установено от фактическа страна следното:

Между ищеца Д. М. А. и ответника С. Г. Г. на 21.03.2017 г. бил сключен Договор за паричен заем. Съгласно клаузите на чл. 1 от Договора заемотателят се задължил да предаде в собственост на заемателя сумата от 9 370 лв., като заемателят се задължил да върне на заемотателя заемната сума в срок до 31.12.2017 г. според чл. 5 от цитирания договор. Съобразно чл. 10 от процесния договор, за обезпечение на дадената в заем сума заемателят се задължил да издаде в полза на заемотателя запис на заповед.

На същата дата – 21.03.2017 г., ответника С. Г. Г. издал в полза на ищеца запис на заповед за сумата в размер на 9 370 лева, въз основа на която се задължил да заплати посочената сума на поемателя на дата /падеж/ 31.12.2017 г., с уговорка „без протест и без предявяване“.

Тъй като ответника не му заплатил дължимата сума, ищецът инициирал производство по чл. 417 от ГПК пред Районен съд - Шумен, което било образувано ЧГД № 2491/2022 г. по описа на ШРС, по повод, на което му била издадена заповед № 1 177/21.11.2022 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК и изпълнителен лист № 925/21.11.2022 г. за сумата от 9 370 лв., дължима по менителничния ефект и направените от заявителя разноси за държавна такса в заповедното производство в размер на 187.40 лв. След надлежно извършена процедура по връчване на поканата за доброволно изпълнение и заповедта за изпълнение на задължението, в срока за възражение срещу заповедта за изпълнение по чл. 414, ал. 2 от ГПК длъжникът - ответника С. Г. Г. е оспорил дължимостта на вземането с довод за неполучаване в заем на посочената сума. Тъй като срещу издадените заповед и изпълнителен лист било депозирано възражение от страна на длъжника по реда на чл. 414 от ГПК, за ищеца възникнало задължение да установи претенцията си по съдебен ред. Настоящият иск е предявен именно във връзка с депозираното възражение от страна на ответника в срока по чл. 414, ал. 1 от ГПК.

Така установената фактическа обстановка се потвърждава от всички събрани по делото писмени доказателства и по-специално от: заверен препис на Договор за паричен заем от 21.03.2017 г.; заверен препис на Запис на заповед от 21.03.2017 г.; заверен препис на Заповед за изпълнение № 1177 от 21.11.2022 г. и заверен препис на Издаден изпълнителен лист № 925 от 21.11.2022 г. и заверен препис на писмени доказателства за изпратени съобщения до длъжника по Вайбър, Пълномощно, разписка за държавна такса, материалите, приложени по ЧГД № 2491/2022 г. по описа на ШРС.

При така установената фактическа обстановка съдът приема от правна страна следното:

Съгласно трайно установената практика на ВКС предмет на делото по предявен установителен иск по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК в хипотеза на издадена заповед за изпълнение по чл. 417, т. 9 от ГПК въз основа на запис на заповед е вземането по редовен от външна страна менителничен ефект. В производството по чл. 422, ал. 1 от ГПК ищецът - кредитор, който се е снабдил със заповед за изпълнение въз основа на запис на заповед, доказва вземането си, основано на менителничния ефект - съществуването на редовен от външна страна запис на заповед, подлежащ на изпълнение. Когато ответникът - длъжник се

защитава срещу иска с общо оспорване на вземането, без да противопоставя конкретни възражения срещу съществуването му, ищецът - кредитор не е длъжен да сочи основание на поетото със записа на заповед задължение и да доказва възникването и съществуването на каузално правоотношение между него и издателя, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед. Доказването на каузално правоотношение като причина за издаване на записа на заповед е необходимо само в случай на въведени от страните твърдения и възражения за обвързаност на записа на заповед с конкретно каузално правоотношение, от което длъжникът черпи релативни възражения, относими към погасяването на вземането по записа на заповед. В този случай тежестта за доказване на каузалното правоотношение и на обвързаността му със записа на заповед се разпределя в съответствие с общото правило на чл. 154, ал. 1 от ГПК като всяка от страните доказва фактите, на които основава твърденията и възраженията си и които са обуславящи за съществуването или несъществуването на установяваното в производството по чл. 422, ал. 1 от ГПК менителнично вземане. При заявено от ответника - издател на ефекта относително възражение, обуславящо несъществуване на вземането по записа на заповед, същият следва да докаже фактите, на които основава възражението си. В този случай, ако кредиторът - поемател сочи друго каузално правоотношение, по повод или във връзка с което, според него, е издаден записът на заповед /в исковата молба или с оглед отговора на ответника на исковата молба/, ищецът носи тежестта на доказване на обстоятелствата, на които основава твърденията си. Недоказването и от двете насрещни страни на поддържаните от тях различни конкретни каузални правоотношения, съответно на връзката им със записа на заповед, няма за последица погасяване/несъществуване на вземането по менителничния ефект, тъй като при неоснователност на релативното възражение на ответника ищецът не дължи доказване на възникване/съществуване на каузално правоотношение, по повод на което е издадена ценната книга, така както не дължи установяването му в хипотеза на липса на относително възражение от ответника. В този смисъл е и константната съдебна практика и по-конкретно Тълкувателно решение № 4 от 18.06.2014 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2013 г., ОСГТК, Решение № 17 от 16.02.2015 г. на ВКС по т. д. № 116/2014 г., II т. о., ТК, Решение № 38 от 7.04.2015 г. на ВКС по т. д. № 1008/2014 г., I т. о., ТК и др.

В настоящия случай от материалите по делото се установява по безспорен начин, че ищецът сочи обвързаност на записа на заповед с конкретно каузално правоотношение. В същото време ответника не депозира отговор на исковата молба и не сочи обвързаност на записа на заповед с конкретно каузално отношение.

При преценка на приложения по делото запис на заповед от 21.03.2017 г. съдът намира, че същият съдържа изрично посочените в разпоредбата на чл. 535, ал. 1 от ТЗ реквизити, като наименование „запис на заповед“ в текста на документа на български език; безусловно обещание да се плати определена сума пари /в случай сумата от 9 370 лева/; падеж /31.12.2017 г./; място на плащане /гр. Шумен/; името на лицето на което или на заповедта, на което трябва да се плати Д. М. А., ЕГН *****/; дата на издаване /21.03.2017 г./ и подпис на издателя. Записът на заповед е самостоятелна правна сделка от категорията на абстрактните, при която основанието е извън съдържанието на документа. В качеството му на абстрактна правна сделка редовният от външна страна запис на заповед доказва вземането на поемателя за обещаната от издателя парична сума, което вземане е предмет на делото в производството по чл. 422, ал. 1 от ГПК. Наличието на редовен от външна страна запис на заповед, посочен в исковата молба като единствен източник на установяваното по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК парично вземане, освобождава ищеца от задължение да доказва съществуването на каузално правоотношение с издателя като причина за издаване на записа на заповед. Доказването на каузалното правоотношение в този случай е в тежест на ответника - издател на записа на заповед, доколкото същият е въвел своевременно в процеса възражения за несъществуване на вземането по записа на заповед, основани на каузално правоотношение с издателя.

Съдът като съобрази материалите по делото и становищата на страните намира за доказано, че приложения запис на заповед от 21.03.2017 г. е издаден във връзка с конкретно каузално отношение и по-конкретно като обезпечение на задължението, възникнало във връзка с Договор за паричен заем от 21.03.2017 г., в което било индивидуализирано предоставеното на заемателя сумата в размер на 9370 лв. Съдът намира, че посочения запис на заповед е имал за цел да обезпечи вземането именно по сключения между страните Договор за паричен заем от 21.03.2017 г. В тази връзка съдът съобрази обстоятелството, че видно от материалите по делото сумата, за която е издаден посочения запис на заповед /9370 лева/ напълно съвпада със стойността на заемната сума, която е била предмет на договореностите между страните по Договор за паричен заем от 21.03.2017 г.

С оглед на изложеното се налага извода, че посочената запис на заповед от 21.03.2017 г. обезпечава вземането на ищеца по Договор за паричен заем от 21.03.2017 г.

С оглед на гореизложеното се налага извода, че предявения положителен установителен иск е основателен и следва да се приеме за установено в отношенията между страните, че ответника дължи на ищеца сумата от 9370 лева, представляваща главница по заета и получена сума по Договор за паричен заем от 21.03.2017 г.

С оглед изхода на правния спор ответника дължи заплащане и на направените от ищеца разноси в хода на заповедното и настоящото производство в размер на 1 574.80 лева, включващи заплатена държавна такса и адвокатско възнаграждение, съразмерно с уважената част от иска и съгласно представен списък.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО в отношенията между страните, че С. Г. Г., ЕГН ***, с постоянен адрес: гр. Шумен, ул. „***“ № 12, ет. 3, ап. 16 ДЪЛЖИ на Д. М. А., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. Шумен, ул. „***“ № 5, ет. 2, офис 5 чрез адв. *** от ШАК сумата от 9 370 лева /девет хиляди триста и седемдесет лева/, представляваща дължима сума по запис на заповед от 21.03.2017 г., с падеж 31.12.2017 г., за която са били издадени Заповед № 1 177/21.11.2022 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК и Изпълнителен лист № 925/21.11.2022 г. по ЧГД № 2491/2022 г. по описа на ШРС.**

ОСЪЖДА С. Г. Г., ЕГН ***, с постоянен адрес: гр. Шумен, ул. „***“ № 12, ет. 3, ап. 16 ДА ЗАПЛАТИ на Д. М. А., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. Шумен, ул. „***“ № 5, ет. 2, офис 5 чрез адв. *** от ШАК сумата от 1 574.80 лева /хиляда петстотин седемдесет и четири лева и осемдесет стотинки/, представляваща направените от негова страна разноси в хода на заповедното и настоящото производство за държавна такса и адвокатско възнаграждение, съгласно представен списък.**

Решението подлежи на обжалване пред Шуменски окръжен съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Районен съд – Шумен: _____